

PROGRAMA ȘCOLARĂ PENTRU CLASA a V-a Prezentare comparativă 2009/2016

1. Competențe generale

2009	2017
<ol style="list-style-type: none"> 1. Utilizarea limbajului specific în prezentarea și explicarea realității geografice 2. Utilizarea corectă a numelor proprii și a termenilor în limbi străine 3. Transferarea unor elemente din matematică științe și tehnologie în studierea mediului terestru 4. Raportarea realității geografice la un suport cartografic și grafic 5. Accesarea și utilizarea conținuturilor cu caracter geografic prin tehnologiei informației și comunicării 6. Identificarea și explicarea dimensiunii sociale, civice și culturale a caracteristicilor spațiului geografic 7. Dobândirea unor deprinderi și tehnici de lucru pentru pregătirea permanentă 8. Elaborarea unor modele și soluții de organizare a spațiului geografic din perspectiva dezvoltării durabile 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prezentarea realității geografice, utilizând mijloace și limbaje specifice 2. Raportarea realității geografice spațiale și temporale la reprezentări cartografice 3. Studiarea spațiului geografic, realizând conexiuni cu informații dobândite la alte discipline școlare 4. Elaborarea unui demers investigativ din perspectiva educației permanente și pentru viața cotidiană

2. Competențe specifice

2009	2017
<p>1.1. Recunoașterea termenilor geografici în texte diferite</p> <p>1.2. Precizarea, în cuvinte proprii, a sensului termenilor geografici de bază</p> <p>1.3. Utilizarea termenilor geografici simpli în contexte cunoscute sau în contexte noi</p> <p>1.4. Elaborarea unui text coerent utilizând termeni geografici</p> <p>2.1. Recunoașterea denumirilor și termenilor geografici în limbi străine</p> <p>3.1. Transferarea elementelor din matematică și științe în domeniul geografiei, pentru înțelegerea și descrierea caracteristicilor planetei ca întreg</p> <p>3.2. Identificarea legăturilor între elemente, fenomene și procese observabile</p> <p>3.3. Explicarea fenomenelor și proceselor specific mediului la nivelul orizontului local și al planetei</p> <p>3.4. Prezentarea structurată a componentelor naturale ale planetei ca întreg și ale orizontului local</p> <p>3.5. Explicarea legăturilor dintre realitatea observată și fenomene din domeniul științelor naturii</p> <p>3.6. Utilizarea operațiilor și noțiunilor matematice la nivel elementar</p> <p>4.1. Identificarea principalelor elemente naturale și socio-economice reprezentate pe un support cartografic</p> <p>4.2. Utilizarea semnelor convenționale</p> <p>4.3. Poziționarea corectă a elementelor geografice pe reprezentările cartografice specifice</p>	<p>1.1. Utilizarea termenilor geografici în contexte diferite</p> <p>1.2. Descrierea unor elemente, fenomene sau procese geografice observate direct sau indirect</p> <p>2.1. Utilizarea tehnicilor de orientare pe hartă/teren</p> <p>2.2. Relaționarea scării de proporție cu realitatea geografică</p> <p>2.3. Citirea reprezentărilor grafice și cartografice simple</p> <p>3.1. Descrierea unor elemente, fenomene și procese geografice folosind noțiuni din matematică, științe și tehnologii</p> <p>3.2. Precizarea legăturilor dintre realitatea geografică și fenomene din domeniul științe și tehnologii</p> <p>3.3. Descrierea diversității naturale a realității geografice realizând corelații cu informațiile dobândite la alte discipline școlare</p> <p>4.1. Utilizarea metodelor simple de investigare</p> <p>4.2. Ordonarea elementelor geografice după anumite criterii</p> <p>4.2. Ordonarea elementelor geografice după anumite criterii</p>

4.4. Utilizarea reprezentărilor grafice simple

5.1. Identificarea informațiilor cu caracter geografic în baze de date accesibile prin internet

6.1. Explicarea importanței mediului geographic pentru om și societate

6.2. Explicarea diversității naturale și umane a lumii realizând corelații cu informațiile dobândite la alte discipline școlare

7.1. Aplicarea cunoștințelor și deprinderilor învățate

7.2. Utilizarea metodelor simple de investigare (observare, analiză, interpretare)

7.3. Identificarea reperelor observabile de timp

7.4. Prelucrarea informației: completarea unui table cu date extrase din alte surse

7.5. Ordonarea elementelor, fenomenelor și proceselor folosind diferite criterii de clasificare: cantitative, calitative și teritoriale

7.6. Caracterizarea elementelor, fenomenelor și proceselor după un algoritm dat

7.7. Compararea elementelor, fenomenelor și proceselor după caracteristicile geografice solicitate, stabilind asemănări și deosebiri

7.8. Descrierea elementelor, fenomenelor și proceselor observate (direct sau indirect)

7.9. Reprezentarea prin desen schematic a elementelor și fenomenelor învățate

8.1. Identificarea soluțiilor de protecție a mediului geografic din orizontul local sau îndepărtat

3. Competențe specifice și exemple de activități de învățare

2009	2017
<p>Pentru realizarea competențelor asumate, se recomandă utilizarea unor activități de învățare predominant sub forma unor exerciții de:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>poziționare reciprocă a obiectelor observate, față de punctele cardinale, pe hartă și pe teren;</i> • <i>prezentare a unor succesiuni reale de procese și fenomene;</i> • <i>comparare a poziției punctelor cardinale de pe hartă cu cele din realitate;</i> • <i>identificare și amplasare a punctelor cardinale pe o hartă;</i> • <i>stabilire a corespondenței poziției obiectelor reprezentate cu poziția lor reală;</i> • <i>descriere a elementelor identificate sau observate pe</i> 	<p>1. <i>Prezentarea realității geografice utilizând mijloace și limbaje specifice</i></p> <p>1.1. <i>Utilizarea termenilor geografici în contexte diferite</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>pronunțarea corectă a termenilor și a denumirilor geografice</i> - <i>identificarea termenilor geografici din surse diferite: manual, lecturi geografice, texte literare, mass-media etc.</i> - <i>completarea textelor lacunare cu termeni geografici specifici</i> - <i>gruparea unor termeni geografici pe baza unor criterii propuse</i> - <i>corelarea termenilor geografici cu elemente geografice specifice observate direct/indirect (teren/suporturi grafice/imagini)</i> - <i>procesarea de informații geografice din diferite surse de documentare</i> <p>1.2. <i>Descrierea unor elemente, fenomene sau procese geografice observate direct sau indirect</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>prezentarea elementelor și a fenomenelor geografice percepute direct (în orizontul local) sau indirect reprezentate pe diferite suporturi (animații video, filme</i>

<p><i>un traseu (real sau pe hartă);</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>citire a semnelor convenționale prin raportarea la aspectul real al fenomenelor și proceselor;</i> • <i>identificare a termenilor geografici în texte (literare sau geografice);</i> • <i>identificare a termenilor geografici în surse mass-media (reviste, emisiuni TV);</i> • <i>notare a termenilor principali;</i> • <i>explicare simplă, empirică (în scris și oral);</i> • <i>definire a termenilor de bază (în cuvinte proprii, scris sau oral);</i> • <i>completare a unor texte cunoscute (cu informație lacunară);</i> • <i>descriere (dirijată sau structurată) a unor elemente, procese și fenomene, reale sau reprezentate grafic și cartografic;</i> • <i>notare, în cuvinte proprii, a elementelor observate (direct sau mediat);</i> 	<p><i>documentare)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>caracterizarea unor aspecte ale elementelor și fenomenelor geografice reprezentate pe suporturi variate (schițe, imagini, animații video), pe baza unui algoritm dat</i> - <i>precizarea etapelor succesive de desfășurare a unor fenomene geografice pe baza unor scheme/seturi de imagini</i> - <i>exerciții de completare a termenilor geografici în scheme simple de prezentare a unor elemente și fenomene geografice</i> <p>2. Raportarea realității geografice spațiale și temporale la reprezentări cartografice</p> <p>2.1. Utilizarea tehnicilor de orientare pe hartă/teren</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>identificarea pe suporturi cartografice a unor puncte/trasee definite de coordonate geografice date</i> - <i>reprezentarea pe schițe de hartă a unor puncte/trasee definite de coordonate geografice date</i> - <i>descrierea unor trasee scurte parcurse în orizontul local, prin raportare la repere, puncte cardinale, pe baza unui algoritm dat</i> - <i>exprimarea poziției elementelor identificate în teren/pe hartă, cu ajutorul punctelor cardinale/coordonatelor geografice</i> - <i>descrierea poziției relative a unor obiecte/elemente geografice dintr-un anumit spațiu prin raportare la un suport cartografic</i> - <i>utilizarea elementară a tehnologiilor moderne (Sistemul Informațional Geografic - GIS; Sistemul de navigație - GPS)</i>
---	---

- *comparare a elementelor și fenomenelor percepute direct sau indirect;*
- *observare a mediului din orizontul local și apropiat;*
- *dezvoltare a creativității și exprimării opiniei personale*
- *rezumare a unor texte (oral sau în scris).*

2.2. Relaționarea scării de proporție cu realitatea geografică

- *exerciții de calculare a distanțelor dintre repere/puncte reprezentate pe suporturi cartografice utilizând scara de proporție*
- *recunoașterea unei imagini de la sol și aeriene*
- *corelarea imaginilor de la sol și aeriene cu suporturi cartografice*
- *poziționarea elementelor geografice pe reprezentări cartografice la scări de proporție date*
- *exerciții de calculare a suprafețelor/ariilor delimitate pe hărți cu scări de proporție diferite*
- *exerciții de reprezentare, pe o schiță de hartă, a unor elemente geografice din orizontul local*

2.2. Relaționarea scării de proporție cu realitatea geografică

- *exerciții de calculare a distanțelor dintre repere/puncte reprezentate pe suporturi cartografice utilizând scara de proporție*
- *recunoașterea unei imagini de la sol și aeriene*
- *corelarea imaginilor de la sol și aeriene cu suporturi cartografice*
- *poziționarea elementelor geografice pe reprezentări cartografice la scări de proporție date*
- *exerciții de calculare a suprafețelor/ariilor delimitate pe hărți cu scări de proporție diferite*
- *exerciții de reprezentare, pe o schiță de hartă, a unor elemente geografice din orizontul local*

2.3. Citirea reprezentărilor grafice și cartografice simple

- *precizarea etapelor succesive de desfășurare a unor procese geografice pe baza unor scheme*
- *identificarea succesiunii cronologice a unor procese și fenomene geografice pe baza unor imagini grafice/cartografice*
- *descrierea repartiției spațiale a unor procese și fenomene geografice pe baza observațiilor directe/indirecte pe suporturi geografice*
- *exerciții de ierarhizare a unor procese și fenomene geografice după criterii date*

3. Studiarea spațiului geografic, realizând conexiuni cu informații dobândite la alte discipline școlare Clasa a V-a

3.1. Descrierea unor elemente, fenomene și procese geografice folosind noțiuni din matematică, științe și tehnologii

- *măsurarea distanțelor în orizontul apropiat/local cu instrumente de măsură adecvate (riglă, ruletă, compas, instrumente/dispozitive electronice/informaticice etc.)*
- *utilizarea scării de proporție pentru descrierea extinderii spațiale a unor elemente geografice*
- *prezentarea desfășurării unor procese și fenomene geografice, utilizând noțiuni din domeniul științelor*
- *prelucrarea datelor geografice utilizând operații matematice la nivel elementar*
- *determinarea unor caracteristici ale elementelor*

	<p><i>geografice prin calcule matematice simple</i></p> <ul style="list-style-type: none">- <i>prelucrarea datelor geografice cu ajutorul diferitelor instrumente TIC</i>- <i>prezentarea fenomenelor și proceselor observate direct/indirect cu ajutorul diferitelor aplicații digitale</i>- <i>prezentarea, cu ajutorul unor instrumente TIC, a elementelor mediului din orizontul apropiat / local</i>- <i>prezentarea, cu ajutorul unor suporturi geografice/instrumente TIC, a impactului mediului natural asupra omului</i>
	<p>3.2. Precizarea legăturilor dintre realitatea geografică și fenomene din domeniul științe și tehnologii</p> <ul style="list-style-type: none">- <i>explicarea, prin enunțuri simple, a cauzelor producerii unor fenomene geografice observate direct/indirect, prin mijloace informatice</i>- <i>menționarea unor efecte/influențe ale producerii unor fenomene geografice asupra activității personale</i>- <i>identificarea unor corelații între fenomenele naturale observate și evenimente din viața cotidiană</i>- <i>descrierea unor fenomene din realitatea geografică prin utilizarea unor aplicații digitale</i>
	<p>3.3. Descrierea diversității naturale a realității geografice realizând corelații cu informațiile dobândite la alte discipline școlare</p> <ul style="list-style-type: none">- <i>exerciții de relaționare între elemente și fenomene geografice observate direct sau indirect</i>- <i>identificarea deosebirilor dintre spații geografice diferite (localitate, regiune, continent) din perspectiva diversității</i>

	<p><i>naturale</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>identificarea unor particularități ale diferitelor regiuni ale lumii din perspectiva cunoașterii lor geografice</i> - <i>elaborarea unor proiecte simple pe tema conservării și protecției diversității naturale, pentru formarea unor atitudini civice pozitive</i>
	<p>4. Elaborarea unui demers investigativ din perspectiva educației permanente și pentru viața cotidiană</p>
	<p>4.1. Utilizarea metodelor simple de investigare</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>observarea directă/indirectă a unor elemente, fenomene și procese geografice</i> - <i>selectarea caracteristicilor unor elemente geografice descoperite prin observare directă / indirectă</i> - <i>descoperirea unor legături simple pe baza unor date geografice comparabile</i> - <i>analizarea unor situații-problemă din realitatea înconjurătoare în vederea identificării de soluții</i> - <i>utilizarea informațiilor geografice referitoare la diferite fenomene/procese geografice în contexte noi (explicarea unor aspecte ale realității înconjurătoare)</i> - <i>elaborarea unei schițe de proiect pentru soluționarea unei probleme geografice</i> - <i>derularea unui demers investigativ simplu pentru verificarea unei ipoteze de lucru</i>
	<p>4.2. Ordonarea elementelor geografice după anumite criterii</p>

- *ordonarea elementelor geografice după criterii cantitative*
 - *selectarea elementelor geografice după criterii calitative*
 - *organizarea elementelor geografice după modul lor de succesiune*
 - *organizarea elementelor după caracteristici spațiale*
 - *ordonarea elementelor în funcție de criterii de timp*
- 4.3. Aplicarea cunoștințelor și a abilităților dobândite în contexte noi/situații reale de viață**
- *elaborarea de planuri simple de învățare în realizarea unor sarcini de lucru*
 - *aplicarea metodelor de măsurare și de gestionare a timpului necesar învățării*
 - *aplicarea metodelor/tehnicilor de orientare în spațiu în activitatea cotidiană*
 - *elaborarea unui plan simplu de măsuri privind combaterea / diminuarea efectelor unor fenomene naturale în orizontul local*
 - *prezentarea corelației dintre succesiunea unor fenomene naturale și succesiunea activităților cotidiene/personale*
 - *precizarea unor reguli de comportament ce trebuie respectate în diferite situații ipotetice de risc din orizontul local*
 - *descrierea unor situații de risc în care se impune respectarea anumitor reguli specifice*
 - *completarea unor fișe tematice cu reguli de comportament, pentru diferite situații ipotetice de risc*

4. Conținuturi

2009	2017
<p>Pământul ca planetă</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pământul – corp cosmic • Reprezentarea suprafeței Pământului • Harta geografică • Reprezentarea orizontului local • <i>Globul geografic și planiglobul</i> 	<p>Terra – o planetă a Universului</p> <ul style="list-style-type: none"> • Universul și Sistemul Solar – aspecte generale • Terra - o planetă a Sistemului Solar (formă și dimensiuni) • Aplicație practică: Călătorie virtuală în Univers <hr/> <p>Terra – o planetă în mișcare</p> <ul style="list-style-type: none"> • Globul geografic și harta. Coordonate geografice • Mișcările Pământului și consecințele lor • Orientarea în spațiul terestru (elemente naturale și instrumente clasice și moderne) • Aplicații practice: Măsurarea timpului (zi, săptămână, lună, anotimp, an, calendar), Orizontul local – orientare, măsurare și reprezentare, Construirea unor forme simple de reprezentare grafică și cartografică.
<p>Relieful Pământului</p> <ul style="list-style-type: none"> • Relieful – caracteristici generale • Forme majore ale reliefului terestru • Relieful major al continentelor • Relieful orizontului local • <i>Bazine oceanice și continente</i> • <i>Țărmurile: golfuri, insule și peninsule</i> • <i>Reprezentarea elementelor reliefului din orizontul local</i> 	<p>Terra – o planetă în transformare</p> <p>Geosferele Terrei</p> <p>Litosfera</p> <ul style="list-style-type: none"> • Caracteristici generale și importanță • Structura internă a Terrei • Relieful: continente și bazine oceanice; forme majore de relief • Vulcanii și cutremurele • Aplicații practice: Relieful orizontului local, Reguli de comportare și măsuri de protecție în cazul producerii de fenomene și procese în orizontul local (prăbușiri, alunecări de teren, cutremure etc.)
<p>Atmosfera – caracteristici generale</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atmosfera 	

<ul style="list-style-type: none"> • Temperatura aerului și precipitațiile • Vremea și clima orizontului local și apropiat • <i>Presiunea aerului și vânturile</i> • <i>Zonele climatice ale globului</i> • <i>Fenomene climatice deosebite.</i> 	<p>Atmosfera</p> <ul style="list-style-type: none"> • Caracteristici generale și importanță • Elemente și fenomene meteorologice • Vremea și clima • Zonele climatice ale Terrei. Influența climei asupra geosferelor • Aplicații practice: Clima, vremea și activitatea umană în orizontul local, Modalități de avertizare, reguli de comportare și măsuri de protecție în cazul producerii de fenomene extreme în orizontul local (grindină, polei, furtuni, secetă, caniculă, viscol, tornade etc.) <p>Hidrosfera</p> <ul style="list-style-type: none"> • Caracteristici generale și importanță • Oceanul Planetar – componente și localizare. Dinamica apelor oceanice • Apele continentale • Ghețarii • Aplicații practice: Apele din orizontul local, Resurse de apă potabilă, Măsuri de protecție a apelor, Modalități de avertizare, reguli de comportare și măsuri de protecție în cazul producerii de fenomene extreme în orizontul local (viitură/revărsare/inundație, pod de gheață etc.) <p>Biosfera și solurile</p> <ul style="list-style-type: none"> • Caracteristici generale și importanță • Plantele și animalele – repartiția lor geografică • Solul - resursă a vieții • Aplicație practică: Protecția plantelor, a animalelor și conservarea solului
<p>Hidrosfera</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hidrosfera – caracteristici generale. • Oceanele și mările. • Râuri și lacuri • Elemente de hidrografie a orizontului local • <i>Bazinul Mării Mediterane</i> • <i>Ghețarii</i> 	
<p>Biosfera</p> <ul style="list-style-type: none"> • Biosfera – caracteristici generale • Domeniile de viață ale Terrei • Conservarea biosferei • Vegetația și animalele din orizontul local și apropiat • <i>Factorii care influențează răspândirea viețuitoarelor</i> • <i>Repartiția geografică a viețuitoarelor: zona caldă, zona temperată, zona rece</i> 	
<p>Solul (pedosfera)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Solul – caracteristici generale • <i>*Răspândirea pe glob a principalelor soluri</i> 	
<p>Geografia populației și așezărilor omenești</p> <ul style="list-style-type: none"> • Numărul locuitorilor și răspândirea populației 	

<p>pe Terra</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Dinamica populației</i> • <i>Mobilitatea populației pe Terra</i> • Așezări umane - caracteristici generale. Așezări rurale și urbane • <i>Viața în așezările umane</i> • <i>Mari aglomerații urbane</i> 	<p>Zonele naturale ale Terrei</p> <ul style="list-style-type: none"> • Diversitatea peisajelor terestre naturale
<p>Resursele naturale Resursele naturale: Caracterizare generală</p> <p>Activitățile economice</p> <ul style="list-style-type: none"> • Agricultură – caracteristici generale • Industria – caracteristici generale • Căile de comunicație • Turismul • Activități economice în localitatea natală și în orizontul apropiat • <i>Ramurile industriei</i> • <i>Transporturile și comerțul – aspecte generale</i> • <i>Efectele activităților umane asupra mediului.</i> <p><i>Planeta în transformare.</i></p>	